

دوبلینی‌ها

جیمز جویس

مترجم: آزاده کتبی

سرشناسه

: جویس، جیمز، ۱۸۸۲ - ۱۹۴۱ م.

Joyce, James

عنوان و نام پدیدآور

: دوبلینی‌ها/ جیمز جویس؛ مترجم آزاده کتبی.

مشخصات نشر

: تهران : آلا قلم، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

: ۳۵۵ ص.

شابک

: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۲-۱۶-۹

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت

: کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط مترجمان و ناشران متفاوت ترجمه و منتشر شده است.

یادداشت

: عنوان اصلی. Dubliners

یادداشت

: کتابنامه.

موضوع

: داستان‌های انگلیسی -- قرن ۲۰ م.

موضوع

: English fiction -- 20th century

شناسه اثر

: کتبی، آزاده، ۱۳۶۸، - مترجم

رده بندی کتب

: ۱۳۹۷ / ج ۹۲۵۹ / PZ ۳

رده بندی دیوبی

: ۸۲۳/۹۰۴

شماره کتابشناسی ملی

: ۵۳۸۰۲۶۹

موسسه فرهنگی حافظ

نام کتاب : دوبلینی‌ها

نویسنده : جیمز جویس

مترجم : آزاده کتبی

ناشر : نشر آلا قلم

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

تیراژ : ۱۰۰۰

شابک

: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۱۳۲ - ۱۶ - ۹

قیمت : ۴۵.۰۰۰ تومان

آدرس : خاوران - خیابان هاشم آباد- کوچه رساطلب- پلاک ۲

تلفن : ۰۹۱۲۴۲۱۸۱۴۲ - ۰۹۱۹۳۵۷۵۰۲۷

فهرست

- خواهران..... ۱۱
- یک بر خورد..... ۲۶
- ربی..... ۴۱
- ولین..... ۵۳
- پس از مسافت..... ۶۳
- دو زن نواز..... ۷۴
- پانسیون..... ۹۴
- ابر پاره..... ۱۰۸
- هم پالکی ها..... ۱۳۴
- خاک رس..... ۱۵۴
- یک پرونده‌ی دردناک..... ۱۶۶
- روز گل پیچک در ستاد انتخابات..... ۱۸۴
- یک مادر..... ۲۱۵
- مرحمت..... ۲۳۸
- مردگان..... ۲۷۷
- منابع..... ۳۵۵

همانند بسیاری از آثار هنری اوایل قرن بیستم، دوبلینی‌ها متنی به ظاهر ساده و سر راست دارد اما هر چه خواننده در آن عمیق‌تر میشود با ابعاد معنایی و زبانی بیشتری رو به رو میگردد. لایه‌های معنایی دوبلینی‌ها به قدری ژرف و عمیق است که میتوان هر یک از داستان‌های آن را در کتابی مجزا مورد نقد و بررسی قرار داد. جیمز آگوستین جویس در کتاب دوبلینی‌ها تلاش کرده است با زبانی ساده اما در عین حال نمادین و بسیار استعاره‌آمیز از واژگانی که با وسواس خاصی گلچین شده‌اند از زندگی مردم دوبلین سخن بگوید. مردمی که از یک طرف در اسارت فضای مخوف و پراز فساد کلیسا و سران بی کفایت کاتولیک به سر می‌برند و طرف دیگر ایرلند را تحت سلطه‌ی بریتانیای ظالم می‌بینند. جیمز جویس در جایی میگوید، من بدین سبب ده‌ها بار برای نوشتن انتخاب کردم زیرا این شهر را مرکز فلج میدیدم. حال باید دید هدف جویس از انتخاب این واژه که بر تمامی داستان‌های این کتاب به صورت ملموس یا ناملموس سایه انداخته است و تمامی شخصیت‌های داستان او به نوعی اسیر آن میشوند چیست.

برای پاسخ دادن به این سوال لازم است به سراغ دوبلین در روزگار تحریر این کتاب نگاهی بیاندازیم. کتاب دوبلینی‌ها در دوران رنسانس ادبی ایرلند نوشته شد. یکی از دلایل این رنسانس آن بود که ایرلندی‌ها نشان دهند میتوانند مستقل از بریتانیا به حیات خود ادامه بدهند. در واقع جویس با تلاش برای آگاه سازی مردم از این وضعیت سکون و فلجی که

گرفتار آن شده‌اند دست به نوشتن این کتاب میزنند. در اغلب داستان‌های کتاب پیش رو، شخصیت‌های اصلی دچار نوعی بینش و ادراک ناگهانی میشوند؛ موضوعی که جویس تلاش کرده با کمک آن مردم را از باتلاقی که در آن در حال فرو رفتن هستند نجات دهد. مردم دوبلین از نگاه جویس قادر به حرکت رو جلو نیستند. جویس به نوعی در تلاش است به مردم زمانش نشان دهد در صورتی که حرکت نکنند تا ابد در این وضعیت فلج شدگی باقی می‌مانند و آینده‌ای پیش رو ندارند. جیمز جویس در نامه‌های خود به گرند ریچاردز اذعان میکند که او با نوشتن دوبلینی‌ها تنها طعنه زدن به وضعیت ایرلند نیست بلکه در تلاش است تا با بیدار کردن وجدان مردم، این کشور را آزاد کند. حال باید ببینیم جویس برای بیدار کردن مردم از چه روشی استفاده نموده است.

شخصیت‌های داستان‌های جویس همزمان با گذر عمر، سیر تکاملی پیدا میکنند. البته این سیر تکامل در جهت رستگاری نیست بلکه به معنای تحلیل رفتن رون آزادخواه و تسلیم شدن در برابر جامعه‌ی متعفن پیرامون میباشد. در سه داستان نخست، شخصیت‌های اصلی نوجوانی است که به جامعه‌ی پیرامون خود نگاه متفاوتی دارد. آنچه که را این سه داستان بیش از هر چیز نمایان است، فضای تاریک و مخوفی است که به واسطه‌ی سلطه‌ی کلیسا بر افکار و زندگی مردم به وجود آمده است. در داستان «خواهران» با مرگ پدر فلین، جهان تازه‌ای پیش روی نوجوان باز میشود که بوی شادی و رهایی میدهد اما ما از جزئیات آن مطلع نیستیم. در داستان «برخورد»، نوجوان داستان تلاش میکند با فرار کردن از

خفقان مدرسه و پدر باتلر، جهان وحشی بیرون را کشف کند. در این راه، نه توان دور کردن افکار خود از شر سلطه‌ی پدر باتلر را پیدا میکند و نه آن جهان بیرون را مدینه‌ی فاضله‌ی خود می‌یابد. او که روزی سودای رهایی و فرار را داشت با حقیقت غیر منتظره‌ای مواجه می‌شود که امکان رستگاری را از او می‌گیرد و آن حقیقت فلج بودن جامعه‌ی پیرامونش است. این مواجهه با حقیقت غیر منتظره تم بخش اعظمی از داستان‌های این کتاب است. شاید جویس در پس آن قصد دارد این واقعیت را به مردم گوشزد کند که برای رهایی لازم است تک تک مردم خود را از وضعیت سکون و فلج نجات دهند. در داستان «تربی» نیز به نوعی دیگر مدینه‌ی فاضله‌ی نوجوان در مقابل پسرانش نابود می‌شود. در موقعیتی که این بار بازار به نماد کلیسای تبدیل شده است، در ظاهر یا از دور همه چیز دوست داشتنی است اما زمانی که شخصیت با واقعیت رو به رو می‌شود، نسبت به آن حس انزجار پیدا می‌کند. از این مقطع به بعد، شخصیت داستان با پشت سر گذاشتن دوران نوجوانی، کم کم نگاه متداولش به جامعه را از دست می‌دهد و خود تسلیم و اسیر همان جهان‌های می‌شود که روزی نسبت به آن احساس انزجار میکرد و در پی فرار از آنها بود. در داستان «اولین»، دختری که میتواند نداده‌ی بین باشد در آخر به عنوان یک «حيوان در مانده» به مخاطب معرفی می‌شود. این یعنی اولین دچار نوعی فلج شده که تمام قابلیت‌های انسانی‌اش را از او گرفته است. دختری که در گام آخر فرار، شجاعت تصمیم‌گیری را از دست می‌دهد ما را به یاد مردمی می‌اندازد که جرات تصمیم‌گیری و حرکت رو به

جلو را ندارند. در داستان «پس از مسابقه» با خودروی مسابقه‌ای مواجه هستیم که هیچ کجا نمی‌رود و قایق بادبانی که در اسکله لنگر انداخته است - نمادهای سکون و فلج شدگی. شخصیت داستان فکر میکند شب پس از مسابقه موفقیت‌های زیادی را به دست می‌آورد اما مانند دوبلین که پشت ماسک پایتخت بودن پنهان شده است، در توهم این موفقیت باقی می‌ماند. در ادامه، در داستان‌های «دو هم نواز» و «پانسین» با تم خیانت مواجه می‌شویم. در اولی دو مرد به یک زن خیانت میکنند و در دومی یک مرد بازیچه دو زن قرار می‌گیرد. در این دو داستان نیز همانند داستان «پس از مسابقه»، چرخه‌ای تکرار می‌شود که راه به جایی نمی‌برد.

افرادی که با جغرافیای دوبلین آشنا هستند متوجه میشوند که لنه هان شب خود را شبی به پایان می‌برد که آن را از همانجا آغاز کرده است. همانند شخصیت‌های «پس از مسابقه»، «اولین» و «برخورد»، لنه هان نیز دست به ماجراجویی زده است اما بار دیگر به سر جای اول خود باز می‌گردد. ادامه‌ی این ماجراجویی را می‌توان در داستان «ابر پاره» یافت. جایی که چاندلر کوچولو که همان اسمش از حقارتی بی اندازه رنج می‌برد تلاش میکند جهان گالاهر را تجربه کند اما پس از تلاشی ناموفق، مغلوب شرایط گذشته‌اش می‌شود. در چاندلر کوچولو و جیمی داستان «پس از مسابقه» شباهت‌هایی یافت می‌شود زیرا هر دو به دنبال پیشرفت از نوع اروپایی هستند. همزمان وضعیت فلج شدگی چاندلر/گالاهر یادآور وضعیت فلج شدگی لنه هان/کورلی است. نخستین فرد در هر دو گروه چنان مدهوش دنیای فرد

دوم قرار میگیرد که قصد میکند راه او را رفته و بر او برتری یابد- با وجود آنکه روح و اخلاق در گالاهر و کورلی مدتهاست که مرده است. در داستان «هم پالکی ها»، جوئیس بار دیگر انگلستان و کلیسا را مسئول ناتوانی و درماندگی شخصیت داستان میداند. همانند داستان «اولین»، فلج مردم ایرلند همانند مرد دائم الخمری که امکان رفع عطش خود را ندارد، بار غیر قابل کنترل به تصویر کشیده میشود که گویی درمان آن غیر ممکن است. ماریا در داستان «خاک رس» نمادی از ایرلند میباشد. او همانند ایرلند فقیر و تنها است و بنده کلیسای کاتولیک روم میباشد. او پس از آنکه محو جنتلمنی که نماد انگلیس است میشود، هدیه اش را از دست میدهد. ماریا در این حال کمی عامی و نادان نیز به نظر میرسد. او همانند مردم دوبلین نتیجه ی انتخابش (در بازی) را نمیداند. در داستان «بک رونده ی دردناک» نیز با شخصیتی مواجه هستیم که فرصت را از دست میدهد. همانند اولین، دافی نیز این فرصت را از دست میدهد که خود را از سکونی که در آن گرفتار شده است نجات دهد اما او نیز اقلیج میگردد: او از ترس نابود شدن زندگی ماضی خودش به واسطه ی یک شور و هیجان مشترک، از حرکت به جلو باز می ایستد. در داستان «روز گل پیچک در ستار انتخابت»، تم های فساد و مرگ تکرار میشوند. رای جمع کنندگان تنها برای پول کار میکنند و نسبت به کاندیدهای خود علاقه ای ندارند. همین افراد، به انتقاد از مقاماتی میپردازند که بنده ی پول هستند. این داستان نیز با درجا زدن، فساد و بی حرکتی ملی گرایان، وضعیت آنها را به فلج شدگی تشبیه میکند. در

داستان «یک مادر»، کنسرت با طمع خانم کرنی فلج میشود اما پس از آنکه کمیته تصمیم میگیرد فردی را جایگزین کاتلین کند، از این وضعیت رهایی می‌یابد. شاید این تنها داستان کتاب پیش رو است که پایان کمی روشن دارد اما با این حال مضمون فلج شدن در آن تکرار می‌گردد. داستان «مرد مت» نیز یادآور فساد و مرگ است. شخصیت‌های این داستان با وجود ایمانی که به خدا دارند، نسبت به عقاید تعصب آمیز کلیسای کاتولیک رومی دل خوشی ندارند. در داستان «مردگان» که به عقیده‌ی بسیاری بهترین و مهمترین داستان این کتاب است، موضوع فلج در ازدواج گابریل تکرار میشود. در این داستان، شخصیتی که پیشتر عالم نوجوانی را پشت سر گذاشته بود در چنان انفعال و سرخوردگی اسیر میشود که در حال مرگ قرار میگیرد.

استفاده‌ی استادانه‌ی جویس از واژگان، زبان نمادین و کنایه و نشر بعضاً طنز گونه و شاعرانه‌ی او، این کتاب موجب شده «دوبلینی‌ها» به یکی از شاهکارهای ادبیات جهان مبدل شود. لایه‌های معنایی واژگان منتخب جویس، هم برای برخی منتقدان را به کشف و بررسی واداشته است. با وجود آن، به دلیل سبک ناتورالیستی و جذابیت‌های روایتی، حتی محاذیان عام نیز نمیتوانند داستان‌ها را نیمه کاره رها کنند و در نهایت آنها نیز با احساس رضایت کتاب را به پایان خواهند برد.

دوبلینی‌ها کتابی است که از مطالعه‌ی چندین باره‌ی آن خسته نخواهید شد.